

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Martina Lachmanna a soudců Jana Ferneckého a Martina Bobáka ve věci

žalobkyně: **Z. Š.**
bytem X

proti
žalované: **Česká advokátní komora**
sídlem Národní 118/16, 110 00 Praha 1

o žalobě proti rozhodnutím žalované ze dne 29. 9. 2025, č. j. 10.04-000105/25-0002, č. j. 10.04-000106/25-0002, č. j. 10.04-000107/25-0002 a č. j. 10.04-000108/25-0002

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žalobkyně nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalované se náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. V nynější věci se městský soud zabýval dalším z mnoha sporů žalobkyně s žalovanou nad otázkou určení advokáta k poskytnutí právní služby za úplatu podle § 18c zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů (zákon o advokacii). Žalobkyně podala žalobu proti celkem čtyřem v záhlaví uvedeným rozhodnutím žalované, která jí ve všech případech advokáta k poskytnutí právní služby za úplatu neurčila.
2. Žalobkyně žádostí z 19. 8. 2025 požádala žalovanou o určení advokáta k poskytnutí právní služby za úplatu ve věci ústavní stížnosti proti unesení Nejvyššího správního soudu (NSS) z 30. 6. 2025, č. j. 2 As 178/2024 - 60. Žalovaná rozhodnutím č. j. 10.04-000105/25-0002

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

(rozhodnutí I) žalobkyni advokáta neurčila pro nesplnění podmínek zákona o advokacii, konkrétně podmínek stanovených v § 18c odst. 3 a § 18 odst. 2 (žalobkyně v žádosti neuvedla a nedoložila jména alespoň dvou jí oslovených advokátů, kteří jí odmítli poskytnout právní službu, a neprokázala tak, že si ji nemohla zajistit jinak).

3. Další žádostí z 19. 8. 2025 žalobkyně požádala žalovanou o určení advokáta k poskytnutí právní služby za úplatu ve věci ústavní stížnosti proti usnesení NSS z 24. 6. 2025, č. j. 7 As 54/2025 - 48. Žalovaná rozhodnutím č. j. 10.04-000106/25-0002 (rozhodnutí II) žalobkyni advokáta neurčila pro nesplnění podmínek podle § 18c odst. 3 a § 18 odst. 2 zákona o advokacii (žalobkyně neuvedla a nedoložila jména alespoň dvou jí oslovených advokátů, kteří jí odmítli poskytnout právní službu, a neprokázala tak, že si ji nemohla zajistit jinak, a dále proto, že žádost nebyla včasná).
4. Žádostí z 19. 8. 2025 žalobkyně dále požádala o určení advokáta k poskytnutí právní služby za úplatu ve věci ústavní stížnosti proti usnesení NSS z 24. 6. 2025, č. j. 7 As 55/2025 - 39. Žalovaná rozhodnutím č. j. 10.04-000107/25-0002 (rozhodnutí III) žalobkyni advokáta neurčila pro nesplnění podmínek podle § 18c odst. 3 a § 18 odst. 2 zákona o advokacii (žalobkyně neuvedla a nedoložila jména alespoň dvou jí oslovených advokátů, kteří jí odmítli poskytnout právní službu, a neprokázala tak, že si ji nemohla zajistit jinak, a dále proto, že žádost nebyla včasná).
5. Konečně žádostí opět z 19. 8. 2025 žalobkyně žádala o určení advokáta k poskytnutí právní služby za úplatu ve věci ústavní stížnosti proti usnesení NSS z 27. 6. 2025, č. j. 5 As 88/2025 - 17. Žalovaná rozhodnutím č. j. 10.04-000108/25-0002 (rozhodnutí IV) žalobkyni advokáta neurčila pro nesplnění podmínek zákona o advokacii, opět dle § 18c odst. 3 a § 18 odst. 2 (žalobkyně v žádosti neuvedla a nedoložila jména alespoň dvou jí oslovených advokátů, kteří jí odmítli poskytnout právní službu, a neprokázala tak, že si ji nemohla zajistit jinak).

II. Obsah žaloby

6. Proti všem těmto rozhodnutím žalobkyně brojila společnou žalobou, v níž se jednak domáhala vyslovení jejich nicotnosti pro vnitřní rozpornost a absenci zákonného podkladu pro určení advokáta za úplatu; eventuálně se domáhala jejich zrušení. Namítala, že přístupem žalované jí bylo odepřeno právo na přístup k soudu dle čl. 36 odst. 1 a práva na právní pomoc dle čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (Listina).
7. Podle žalobkyně vedle sebe nemohou obstát znění § 23 odst. 5 a § 18c zákona o advokacii. Ustanovení § 23 odst. 5 sice výslovně upravuje možnost požádat o určení advokáta za úplatu, ale činí tak analogicky dle § 18c, který takovou možnost výslovně neuvádí. Posledně uvedené ustanovení je pak v rozporu s nálezem Ústavního soudu z 24. 1. 2023, sp. zn. Pl. ÚS 44/21 kvůli ponechání požadavku ve formuláři „Žádost o právní službu za úplatu pro fyzickou osobu“ (formulář), který tvoří přílohu č. 5 vyhlášky ministerstva spravedlnosti č. 120/2018 Sb. (vyhláška), uvést údaj „ustanovení zástupce soudem“ (prokazování příjmových a majetkových poměrů žadatele příslušnému soudu). Tímto jsou nadále paušálně vyloučeni z poskytnutí právní pomoci žadatelé, kteří se nemohou domoci právní pomoci z jiných důvodů než příjmových a majetkových poměrů (např. pro zatížení advokátů apod.). Zákon o advokacii podle žalobkyně výslovně neobsahuje ustanovení pro určení advokáta za úplatu. Zákonodárce např. do § 18 odst. 2 písm. b) zákona o advokacii nedoplnil slova „bezplatně a za úplatu“ pro zabránění případného dvojího výkladu uvedeného ustanovení, které se i po novele nadále týká bezplatného určení advokáta. Podle žalobkyně je proti smyslu nálezu Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

Ústavního soudu Pl. ÚS 44/21 lpět na tom, aby žadatel v žádosti o určení advokáta za úplatu prokazoval, že z důvodu příjmových a majetkových poměrů neuspěl se svojí žádostí u soudu. Žadatel by měl mít možnost se sám rozhodnout, zda je schopen uhradit náklady advokáta z vlastních prostředků či nikoliv. Ustanovení § 1 odst. 4 vyhlášky tak zasahuje do práva žadatelů o určení advokáta za úplatu na soudní ochranu ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny.

8. Jde-li o požadavek formuláře ohledně uvedení jmen dvou oslovených advokátů, podle žalobkyně musí žadatel při vyplňování tohoto údaje nejprve nahlédnout do zákona, jelikož samotný formulář nestanovuje doložení jmen advokátů (ani jakým způsobem), což mu nemůže být následně dáváno k tíži neurčením advokáta pro nedoložení jmen advokátů. S odkazem na absenci slovního spojení „za úplatou“ v § 18c odst. 3 zákona o advokacii v kontextu § 1 odst. 4 vyhlášky jde i v tomto případě o požadavek v rozporu s čl. 4 odst. 1 Listiny. Žalobkyně proto nesouhlasila, že nesplnila podmínky § 18 odst. 2 a § 18c odst. 3 zákona o advokacii pro neuvedení jmen dvou oslovených advokátů, kteří jí odmítli právní služby poskytnout. Nepříléhavý je i odkaz žalované na rozsudky NSS, neboť v nich není řešena otázka protiústavnosti, resp. nezákonnosti formuláře a vyhlášky. Žalovaná setrvale odmítá respektovat závěry nálezu Ústavního soudu Pl. ÚS 44/21 a vychází z vadné vyhlášky.
9. Co se týče včasnosti dotčených žádostí, odkázala žalobkyně na rozsudek NSS z 17. 5. 2023, č. j. 9 As 122/2022 - 36. Pro svévolně stanovená pravidla včasnosti žalovanou za pomoci § 40 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (správní řád), není zákonný podklad; i proto jsou napadená rozhodnutí nicotná. Zákon o advokacii neupravuje včasnost žádosti o určení advokáta za úplatou. Nadto žalovaná o žádostech rozhodla s prodlením. O svévolném posuzování včasnosti svědčí i to, že žalovaná včasností argumentovala jen u žádostí s datem doručení posledního rozhodnutí soudu dne 30. 6. 2025, nikoliv u žádostí s datem 1. 7. 2025, resp. 7. 7. 2025. Svévolným je i požadavek žalované, aby v žádosti byl uveden údaj o probíhajícím řízení a datum jeho zahájení, byť z žádostí je zřejmé, že byla podány před uplynutím lhůty pro podání ústavní stížnosti.
10. Závěrem žalobkyně zdůraznila, že všechna napadená rozhodnutí jsou nicotná, neboť zákonodárce nestanovil žádné podmínky pro určení advokáta za úplatou v novelizovaném znění zákona o advokacii účinném od 1. 1. 2024. Zcela jasně, určitě a srozumitelně nevyjádřil (včetně podmínek pro určení advokáta za úplatou, stran ustanovení zástupce soudem, uvedení a doložení odmítnutí dvěma advokáty či včasnosti žádosti). Žalovaná se argumentací svých rozhodnutí, týkající se nemožnosti opatřit si právní službu jinak, pokouší zakrýt svá vlastní pochybení, jakož i nedostatky zákona o advokacii a vyhlášky. V tomto směru žalobkyně navrhla, aby soud vyslovil nicotnost napadených rozhodnutí, zrušil § 1 odst. 4 vyhlášky, resp. jeho příslušnou část a věc předložil Ústavnímu soudu postupem podle čl. 95 odst. 2 Ústavy.

III. Vyjádření žalované a replika žalobkyně

11. Žalovaná ve vyjádření k žalobě navrhla její zamítnutí a odkázala na obsah napadených rozhodnutí, jež netrpí ani vadou nicotnosti.
12. Připomněla, že žalobkyně opakovaně ve svých žalobách tvrdí, že se před žádostmi o určení advokáta za úplatou neobracela na dva advokáty se žádostí o poskytnutí právní služby, protože to již není její zákonná povinnost. K tomu nabízí svůj subjektivní výklad právních předpisů, ačkoliv s ním opakovaně před správními soudy neuspěla. Žalovaná již žalobkyni Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

nepoučovala o současných podmínkách určování advokátů, jelikož daného poučení se jí dostalo v minulosti opakovaně vždy při změně právní úpravy či jejího judikatorního výkladu. Po novele zákona o advokacii účinné již od 1. 1. 2024 je právní úprava určení advokáta za úplatu i její výklad ustálený. Žalovaná zdůraznila i význam obecného principu *vigilantibus iura* ve smyslu nenaplněné odpovědnosti žalobkyně stran jejího přístupu k soudům. Chce-li být žalobkyně vůči soudní moci natolik aktivní, měla by si právní pomoc zajistit nejpřirozenější cestou, a to zvolit si sama advokáta.

13. Dále podotkla, že žalobkyně žádala o určení advokáta za účelem poskytnutí právní služby za úplatu, v takovém případě je potřeba, aby žalobkyně označila přinejmenším dva advokáty, na které se obrátila s žádostí o poskytnutí dané právní služby a zároveň osvědčit, že jí tito advokáti konkrétní požadovanou právní službu odmítli poskytnout. Úpravu určování advokáta za úplatu je nutno vnímat ve vzájemné souvislosti ustanovení § 18c odst. 3 a § 23 odst. 5 zákona o advokacii. V současnosti již existuje rozsáhlá judikatura mnoha senátů Městského soudu v Praze, které se zabývaly žalobami žalobkyně, přičemž v případech, kdy rozhodnutí žalované stojí na obdobných důvodech, jsou tyto žaloby zamítány.
14. Jde-li o druhý důvod pro neurčení advokáta, tj. otázku včasnosti (rozhodnutí II a III), zákon tento pojem blíže nevymezuje. Posouzení včasnosti však nepodléhá „arbitrárnímu posouzení“ žalované, když jde o již judikaturou vyloženou otázku. Žadatel musí být aktivní a řádně a včas se starat o svá práva. Nikoliv podat žádost devět dnů před koncem lhůty pro podání ústavní stížnosti. V tomto směru se judikatura shoduje, že žádost podaná přibližně do dvou týdnů před koncem lhůty je již opožděná. Devět dnů není dostatečné časové období pro provedení všech nezbytných úkonů (posouzení žádosti, provedení správního uvážení, poté musí mít určený advokát časový prostor pro poradu s klientem, musí nastudovat spis, sepsat samotnou ústavní stížnost apod.). Navíc Ústavní soud odmítl ústavní stížnost žalobkyně za deset dnů po nápadu věci. Určit tak advokáta pro právní službu, jejíž předmět mezitím odpadne, by snižovalo důvěryhodnost celého justičního systému.
15. Žalovaná k tomu dodala, že žalobkyně v den sepsání nynější žaloby již věděla, že všechna čtyři řízení, pro něž žádala o určení advokáta, byla skončena. Nynější řízení je toliko řízením akademickým. Je otázkou, zda správní soud vůbec může poskytnout ochranu veřejným subjektivním právům žalobkyně, když v těchto případech jejich reálné naplnění již není možné.
16. Žalobkyně zaslala soudu repliku, společně s omluvou z ústního jednání, jež přitom sama požadovala. V tomto podání z 22. 4. 2026 setrvala na své žalobní argumentaci a zdůvodnila svou omluvu tím, že soud nedostal své úřední povinnosti vyslovit ve smyslu § 76 odst. 2 s. ř. s. nicotnost žalobou napadených rozhodnutí pro neexistenci zákonného podkladu. Zopakovala, že pro použití § 18c zákona o advokacii není v textu tohoto zákona od 1. 1. 2024 náležitá opora, protože zákonodárce žádné podmínky pro určení advokáta za úplatu zcela jasně, určitě a srozumitelně nevyjádřil, což nelze nahradit použitím analogie. Odkázala na vyjádření Veřejného ochránce práv (VOP) ze dne 17. 1. 2022, sp. zn. 3/2022/SZD, na rozsudek NSS z 30. 9. 2003, č. j. 6 A 82/2000 - 43 a nález Ústavního soudu ze dne 21. 5. 2019, sp. zn. IV. ÚS 3283/18. Dále polemizovala s bodem 31 rozsudku městského soudu z 19. 2. 2026, č. j. 15 A 144/2025 - 38, kdy podle ní současně se zásadou „neznalost zákona neomlouvá“ platí i zásada, že „soud zná právo“, podle které by měl rozhodovat nestranně, a to zejména, kdy žalovaná vykonává státní moc ve smyslu čl. 2 odst. 2 Listiny. V podmínkách právního státu ve smyslu čl. 1 odst. 1 Ústavy ve spojení s čl. 36 odst. 2 Listiny nelze Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

rozšiřujícím výkladem novelizovaných znění zákona o advokacii či pomocí analogie akceptovat, že si stát prostřednictvím Ministerstva spravedlnosti, potažmo žalované, může nastavit pravidla pro určení advokáta, jak učinil v § 1 odst. 4 vyhlášky a v její příloze č. 5. Nesouhlasila ani s názorem v bodě 48 rozsudku sp. zn 18 A 17/2024, podle ní se žádný senát městského soudu nevypořádal s otázkou pravomoci žalované. Stejně tak neposuzoval § 1 odst. 4 vyhlášky ve smyslu čl. 95 odst. 1 Ústavy ve spojení s § 18c zákona o advokacii ve smyslu čl. 95 odst. 2 Ústavy. Neobstojí tak ani odkazy na dřívější rozsudky městského soudu, které jsou tudíž rovněž nicotné, byť k prohlášení nicotnosti žádného rozhodnutí žalované městským soudem nedošlo.

IV. Posouzení věci soudem

17. Žalobu podala osoba k tomu oprávněná; učinila tak po vyčerpání řádných opravných prostředků a včas. Soud přezkoumal napadená rozhodnutí v rozsahu uplatněných žalobních bodů [§ 75 odst. 2 věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (s. ř. s.)], jakož i z pohledu vad, k nimž je povinen přihlížet z úřední povinnosti. Vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalované (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Dospěl k závěru, že žaloba **není důvodná**.
18. Soud o věci rozhodl při ústním jednání, z něhož se ovšem žalobkyně a v návaznosti na to i žalovaná na poslední chvíli omluvily (soud neshledal důvod, proč by nemohl jednat v jejich nepřítomnosti). Soud zároveň neshledal potřebu provádět dokazování (ve věci bylo možné vycházet jen z podkladů obsažených ve správním spise). S ohledem na povahu věci, převážnou repetitivnost argumentace obou stran a ustálenost judikatury soud věc předradil, neboť o ní bylo možné bez dalšího rozhodnout.
19. V logice soudního přezkumu by se měl soud nejprve zabývat namítanou nicotností napadených rozhodnutí. S ohledem na to, že posouzení těchto námitek závisí na vyřešení meritorních otázek, na tomto místě toliko podotýká, že napadená rozhodnutí nicotnými neshledal. Podle soudu nejsou vnitřně rozporná, jsou založena na řádném zákonném podkladě včetně toho, že žalovaná má nepochybně pravomoc rozhodovat o žádostech o určení advokáta za úplatu.
20. Pokud jde o věcný přezkum napadených rozhodnutí, jádrem sporu je především otázka, zda žalovaná neurčení advokáta k poskytnutí právní služby za úplatu oprávněně odůvodnila nesplněním podmínky neuvedení a nedoložení úspěšného pokusu zajistit si poskytnutí právní služby u alespoň dvou jí oslovených advokátů. Na pozadí sporu je pak setrvalá (i přes nespočetné a jednoznačné judikaturní závěry) námitka žalobkyně, že zákon o advokacii neumožňuje určení advokáta za úplatu (resp. že pro to nejsou stanoveny jasné podmínky), což žalobkyně dovozuje z mnoha skutečností; v nynější věci zejména z ustanovení vyhlášky a formuláře. U rozhodnutí II a III se pak soud zabýval dále tím, zda žalovaná oprávněně vytkla, že dotčené žádosti nebyly včasné.
21. Pokud jde zejména o otázku určení advokáta za úplatu a s tím spojených podmínek, zdejší soud se jí zabýval v řadě rozsudcích vydaných na podkladě co do podstaty obdobných námitek žalobkyně, a to např. rozsudcích z 21. 10. 2024, č. j. 18 A 17/2024 - 42, z 18. 12. 2025, č. j. 18 A 82/2025 - 47 či z 9. 12. 2025, č. j. 10 A 54/2025 - 50, ze kterých soud i v nynější věci převážně vycházel.

IV.1 Základní východiska

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

22. S ohledem na to, že žalobkyně setrvala nedbá účinné právní úpravy a na ni navazující judikatury správních soudů, je zjevně nutné jí znovu připomenout základní východiska institutu určení advokáta za úplatu.
23. Právní úprava určení advokáta žalovanou doznala s účinností novely zákona o advokacii od 1. 1. 2024 výraznějších změn. K těm došlo s ohledem na nálezy Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 44/21, který zrušil § 18c odst. 1 zákona o advokacii, v části „*jehož příjmové a majetkové poměry to odůvodňují, a*“. Ke zrušené úpravě Ústavní soud mj. konstatoval, že „*[v]ýsledkem předmětné novelizace je na jedné straně posílení zajištění bezplatné právní pomoci, avšak za současného paušálního vyloučení právní pomoci v případech odůvodněných jinými než příjmovými nebo majetkovými poměry na straně druhé. Ústavní soud konstatuje, že napadené ustanovení zákona o advokacii tím, že právo na určení advokáta Komorou k poskytnutí právní služby omezuje pouze na žadatele, u nichž to odůvodňují jejich příjmové a majetkové poměry, představuje nepřípustnou libovůli, neboť paušálně vylučuje z práva na přístup k soudu a práva na právní pomoc osoby, které si nemohou zajistit právní pomoc advokáta na základě jiných důvodů*“ (bod 48 a 49 nálezu). Důsledkem toho je, že zákon o advokacii s účinností od 1. 1. 2024 již explicitně upravuje možnost požádat žalovanou o určení advokáta z jiných než příjmových a majetkových důvodů, tj. i za úplatu.
24. S ohledem na to, že žalobkyně dotčené žádosti podala až po účinnosti novely zákona o advokacii, soud se řídil následující právní úpravou.
25. Podle § 18 odst. 2 zákona o advokacii *ten, kdo nesplňuje podmínky pro ustanovení advokáta soudem podle zvláštních právních předpisů a ani si nemůže zajistit poskytnutí právních služeb jinak (dále jen „žadatel“), má právo, aby mu Komora na základě jeho včasné žádosti určila advokáta k poskytnutí a) právní porady podle § 18a nebo b) právní služby podle § 18c.*
26. Dále podle § 18c odst. 1 zákona o advokacii platí, že *žadatel, který není ve věci, v níž žádá poskytnutí právní služby, zastoupen jiným advokátem nebo osobou podle § 2 odst. 2 písm. a), má právo, aby mu Komora určila advokáta k poskytnutí právní služby. V téže věci může být žadateli určen Komorou advokát pouze jednou; to neplatí, odmítne-li v této věci dříve určený advokát poskytnout právní služby z důvodů uvedených v § 19, nebo nastane-li situace uvedená v § 20 odst. 2.*
27. Ve smyslu § 18c odst. 2 zákona o advokacii *„žádost o určení advokáta k poskytnutí právní služby lze podat pouze na formuláři, jehož vzor stanoví Ministerstvo spravedlnosti vyhláškou. Žádost kromě obecných náležitostí stanovených správním řádem obsahuje a) popis věci, v níž by měla být právní služba poskytována, a b) prohlášení žadatele, že jej ve věci, v níž je právní služba žádána, nezastupuje jiný advokát nebo osoba podle § 2 odst. 2 písm. a)“.*
28. Podle § 18c odst. 3 zákona o advokacii platí, že *nejde-li o poskytnutí právní služby na náklady státu podle § 23 odst. 3, je žadatel povinen v žádosti podle odstavce 2 doložit, že se neúspěšně pokusil zajistit si poskytnutí právní služby prostřednictvím alespoň dvou oslovených advokátů.*
29. Dále je třeba připomenout § 23 odst. 3 zákona o advokacii, podle kterého *byl-li advokát určen podle § 18c k poskytnutí právní služby bezplatně a spočítá-li právní služba v zastoupení v řízení před orgány veřejné správy a v řízení před Ústavním soudem, hraď jeho odměnu stát podle právního předpisu upravujícího mimosmluvní odměnu, není-li stanoveno jinak. V ostatních věcech má advokát určený podle § 18c k poskytnutí právní služby bezplatně pouze nárok na poskytnutí náhrady podle stavovského předpisu. Ustanovení § 22 odst. 1 části věty za středníkem se nepoužije.*
- Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

30. Dále podle nového znění § 23 odst. 5 zákona o advokacii platí, že *byl-li advokát určen podle § 18c k poskytnutí právní služby za úplatu, bradí jeho odměnu klient podle právního předpisu upravujícího mimosmluvní odměnu, nedohodne-li se advokát s klientem jinak.* (pozn. zvýraznění vždy doplněno soudem)
31. Žadatel o určení advokáta pro poskytnutí právní služby tak musí splnit několik kumulativních podmínek podle zákona o advokacii (nesplnění podmínek pro ustanovení soudem, nemožnost si zajistit zastoupení jinak, doložení odmítnutí poskytnutí právních služeb alespoň dvěma advokáty, včasnost, nezastupování jiným advokátem nebo v zákoně uvedenou osobou, absence zneužití nebo zjevně bezdůvodné uplatňování nebo bránění práva, doložení příjmových a majetkových poměrů u žádosti o bezplatnou službu). Nesplnění každé z těchto podmínek pro určení advokáta postačí samo o sobě k tomu, aby žalovaná advokáta konkrétnímu žadateli rozhodnutím neurčila (rozsudky NSS z 28. 7. 2021, č. j. 8 As 138/2021 - 30, či z 29. 2. 2024, č. j. 7 As 217/2023 - 28).
32. Tento výklad nebyl překonán ani nálezem sp. zn. Pl. ÚS 44/21. Jak vhodně uzavřel NSS v bodě 19 rozsudku z 27. 6. 2024, č. j. 8 As 22/2024 - 57, uvedeným nálezem došlo k narovnání podmínek pro žadatele o určení advokáta, tedy těch, kteří o to žádají z důvodu nedostatečného příjmového a majetkového zázemí, s žadateli z jiných, ale neméně významných důvodů (právě pro objektivní nemožnost zajistit si právní služby jinak). Pro žadatele z obou „skupin“ přitom platí stejná sada kumulativních podmínek. Zákon o advokacii jinými slovy nestanoví, že by se na žádost o určení advokáta za úplatu některá z podmínek (vyjma doložení příjmových a majetkových poměrů) neuplatnila.
33. Z citované právní úpravy je tak zřejmé, že § 23 zákona o advokacii s účinností od 1. 1. 2024 (tj. účinností novely zákona o advokacii) rozlišuje mezi určením advokáta k poskytnutí bezplatné právní služby (odst. 3) na jedné straně a k poskytnutí právní služby za úplatu (odst. 5) na straně druhé. Normativní odkaz na § 23 odst. 3 zákona o advokacii v § 18c odst. 3 téhož zákona tak nepochybně má svůj nový význam. Je vhodné podotknout, že k zavedení této dichotomie (fakticky trichotomie, viz bod 45 rozsudku sp. zn. 18 A 17/2024) došlo vlivem nálezu Ústavního soudu Pl. ÚS 44/21. Jeho důsledkem je, že zákon o advokacii již explicitně upravuje možnost požádat žalovanou o určení advokáta z jiných než příjmových a majetkových důvodů, tj. i za úplatu.

IV.2 Žalobkyně nesplnila podmínku, že ji alespoň dva advokáti odmítli poskytnout požadovanou právní službu

34. Společným důvodem pro nevyhovění žádostem žalobkyně bylo nesplnění podmínky podle § 18 odst. 2 ve spojení s § 18c odst. 3 zákona o advokacii. Žalobkyně jednak namítá, že požadavek uvést a doložit jména dvou advokátů, kteří odmítli právní službu týkající se ústavní stížnosti poskytnout nemá oporu v zákoně o advokacii. Dále rozporuje znění vyhlášky a formuláře, pro jejichž protiústavnost, resp. protizákonnost nemohou obstát ani napadená rozhodnutí. Soud na tomto místě předesílá, že žalobkyně se zjevně snaží novou argumentací zastřít jí samotnou nezpochybňovaný fakt, a to, že v případě určení advokáta za úplatu je třeba doložit odmítnutí dvěma advokáty, což ani v jedné z posuzovaných žádostí neučinila.
35. Je třeba zdůraznit, že žalobkyně nepopřela, že by žádala o určení advokáta za úplatu, čemuž nasvědčuje i nadpis jí zvoleného formuláře „*Žádost o právní službu za úplatu pro fyzickou osobu*“, jak soud seznal ze správního spisu (k otázce zákonnosti a obsahu formuláře Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

viz níže a dále body 53-56 rozsudku sp. zn. 18 A 17/2024). Nepochybně tak nežádala o určení advokáta za účelem poskytnutí právní služby na náklady státu dle § 23 odst. 3 zákona o advokacii. Právní služby si hodlala hradit sama. V takovém případě bylo její povinností splnit podmínku § 18c odst. 3 zákona o advokacii doložením žalované, že alespoň u dvou advokátů vyvinula (marnou) snahu si právní službu sama obstarat (soud dodává, že tato podmínka nadále platí i pro žádost o bezplatnou právní službu nikoliv na náklady státu, srov. bod 48 rozsudku sp. zn. 18 A 17/2024).

36. Daná povinnost jednoznačně plyne z výše citované účinné právní úpravy. Jedná se o logický požadavek, když určení advokáta je až krajní možností, poté co žadatel nesplňuje podmínky pro ustanovení advokáta soudem a nemůže si zajistit poskytnutí právních služeb jinak – smluvně (viz § 18 odst. 2 zákona o advokacii). Nelze připustit, aby žadatel, který má prostředky (a i ochotu) si právní služby zaplatit sám, se automaticky bez vyvinutí jakéhokoliv úsilí obracel na žalovanou, aby toto úsilí za něj vyvinula ona. Žalobkyně ani sama netvrdí, že by splnila podmínku dle § 18c odst. 3 zákona o advokacii, tj. doložení oslovení a odmítnutí alespoň dvěma advokáty. Již jen z tohoto důvodu žalovaná nemohla její žádosti vyhovět. Žalobkyně tak tuto povinnost prokazatelně nesplnila.
37. V tomto ohledu soud zásadně nemůže přisvědčit tvrzení žalobkyně, že po novele zákona o advokacii účinné od 1. 1. 2024 nestanoví zákon žádné podmínky určení advokáta za úplatu, a že tedy nestanoví ani podmínku doložení neúspěšného pokusu zajistit si poskytnutí právní služby prostřednictvím alespoň dvou žadatelem oslovených advokátů. Žalobkyně zcela ignoruje závěry vyjádřené např. v opakovaně zmíněném rozsudku sp. zn. 18 A 17/2024 (a v mnoha dalších rozsudcích v jejích vlastních věcech). Zdejší soud již dříve uzavřel, že zákon o advokacii ve znění účinném od 1. 1. 2024 stanoví vícero podmínek pro určení advokáta žalovanou, které musí splnit rovněž žadatel o určení advokáta za úplatu. Jednou z těchto podmínek je i povinnost žadatele doložit odmítnutí poskytnutí právní služby alespoň dvěma advokáty. Je pravdou, že v bodě 48 rozsudku sp. zn. 18 A 17/2024 zdejší soud přisvědčil žalobkyni, že vlivem nálezu Ústavního soudu Pl. ÚS 44/21 nedošlo ke změně § 18 odst. 2 a § 18c odst. 3 zákona o advokacii. Žalobkyně se ovšem mylně domnívá, že by to mohlo mít na řešení nynější věci vliv. Soud totiž v témže bodě dále zdůraznil, že „[m]ezi stranami sporná podmínka (rozuměj doložení odmítnutí dvěma advokáty, pozn. soudu) platila již před účinností novely zákona o advokacii, a zákonodárce ji nově (implicitně) vztáhnul i na možnost určení advokáta k poskytnutí úplatné právní služby. Takový postup není v žádném rozporu s nálezem Pl. ÚS 44/21 a není ani jinak protiústavní.“ Na těchto svých závěrech soud i nadále trvá. Žalovaná tak správně postupuje podle novelizovaného zákona o advokacii reflektujícího uvedený náleze Ústavního soudu.
38. To rovněž znamená, že pro vydání napadených rozhodnutí nepochybně existoval zákonný podklad. Tím je soudem shora citovaná právní úprava v zákoně o advokacii, podle které žalovaná o žádosti žalobkyně o určení advokáta za úplatu rozhodovala. Je tak zřejmé, že tvrzení žalobkyně o nicotnosti napadeného rozhodnutí je již z tohoto důvodu zcela mylné.
39. Výroky napadených rozhodnutí, podle kterých se žalobkyni neurčuje advokát k poskytnutí právní služby za úplatu dle § 18c zákona o advokacii, jsou tudíž i naprosto určité a srozumitelné, a soud na nich nic vnitřně rozporného neshledává. Žalobkyně spatřuje vnitřní rozpornost výroku v odkazu na § 18c zákona o advokacii, které se podle ní týká pouze poskytnutí bezplatné právní služby. V tom se žalobkyně mylí, neboť zmíněné ustanovení se nepochybně týká i žadatelů o určení advokáta k poskytnutí právní služby za úplatu (viz Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

výklad výše). To koneckonců přímo vyplývá z dikce citovaného ustanovení § 23 odst. 5 zákona o advokacii, které upravuje způsob úhrady odměny advokáta, jenž byl *určen podle § 18c k poskytnutí právní služby za úplatu*. Jak uvedl zdejší soud v rozsudku sp. zn. 18 A 17/2024 „[n]ález Pl. ÚS 44/21 ovšem do českého právního řádu zavedl i možnost určení advokáta z jiných než majetkových a příjmových poměrů. O určení advokáta tak mohou žádat i osoby, u nichž nejsou překážkou nedostatečné majetkové a příjmové poměry. **Novela zákona o advokacii přitom tuto alternativu „zakomponovala“ do rámce ostatních ustanovení zákona o advokacii, aniž je nějak zásadně změnila či stanovila zvláštní podmínky pro žádosti o poskytnutí právní služby za úplatu.**“ (zvýraznění doplněno) Ponechání původního znění § 18 odst. 2 a § 18c odst. 3 zákona o advokacii i po novelizaci podle soudu nepochybně obстоjí, když jejich dikce nijak žadatelům nebrání domáhat se poskytnutí právní služby, ať již bezplatné, nebo za úplatu. Zákonodárce tak nemusel tyto podmínky nově přehodnocovat či uvádět do souladu s nálezem Pl. ÚS 44/21.

40. Pokud snad žalobkyně namítá, že možnost žádat o poskytnutí právní služby za úplatu není výslovně konkretizována v § 18 odst. 2 zákona o advokacii, soud na tom nevidí nic nezákonného či snad protiústavního. Právě § 18 odst. 2 písm. b) uvedeného zákona totiž odkazuje na právní služby podle § 18c téhož zákona. Z § 18c odst. 3 je pak zřejmé výše podrobně rozebrané rozdělení určení advokáta k poskytnutí bezplatných právních služeb a za úplatu. Způsob legislativního zakotvení určitého institutu je toliko otázkou legislativní přehlednosti, na případnou (ne)ústavnost zákonné úpravy to nemůže mít žádný vliv. Ta je v současné podobě dle správních soudů v souladu s ústavním pořádkem (jak náležitě rozebral např. desátý senát zdejšího soudu v bodě 27 v rozsudku z 22. 8. 2024, č. j. 10 A 41/2024 - 47).
41. V kontextu výše uvedeného tak nemůže obstat ani zahalení dřívější argumentace do námitky nově ještě silněji zdůrazňující nicotnost napadených rozhodnutí z důvodu tvrzeného nedostatku pravomoci žalované k určení advokáta za úplatu. Soud žalobkyni upozorňuje, že tato pravomoc žalované je výslovně zakotvena v § 18 zákona o advokacii. Nepřípadným je i odkaz žalobkyně na vyjádření VOP sp. zn. 3/2022/SZD, které bylo procesním vyjádřením v řízení před Ústavním soudem pod sp. zn. Pl. ÚS 44/21. Šlo přitom o zcela odlišnou situaci než v nynější věci, kdy VOP za tehdejšího stavu právní úpravy určení advokáta (tedy před derogačním nálezem Ústavního soudu Pl. ÚS 44/21) považoval za nevhodné analogické dovození pravomoci žalované určit advokáta za úplatu. Jinak řečeno, VOP zastával názor, ke kterému se nakonec přiklonil i Ústavní soud v nálezu Pl. ÚS 44/21, a to, že pro možnost žádat o určení advokáta za úplatu musí existovat právní úprava v zákoně o advokacii (a případně v na něj navazujících podzákonných právních předpisech). Žalobkyní z kontextu vytržený úryvek tohoto vyjádření VOP o nepřipustnosti analogie směřoval k tomu, aby možnost žádat o určení advokáta za úplatu nebyla analogicky dovozována. V návaznosti na zásah Ústavního soudu nálezem Pl. ÚS 44/21 je však možnost určení advokáta za úplatu již výslovně zakotvena v zákoně o advokacii, a tím i pravomoc žalované o tom rozhodovat. Nejde tak o žádné analogické dovozování, ale „pouze“ o postup dle zákonem stanovených podmínek. Je to pak žalovaná, kdo je k tomu nepochybně zákonem o advokacii zmocněn. Žalobkyně se tak opětovně snaží touto argumentací zastřít fakt, že institut určení advokáta za úplatu je výslovně zakotven v zákoně o advokacii (a na základě zákonného zmocnění i v podzákonných právních předpisech). Soud proto neshledal důvod postupovat ve smyslu rozsudku NSS sp. zn. 6 A 82/2000 a vyslovit z důvodu nedostatku pravomoci žalované nicotnost napadených rozhodnutí. Lze tak shrnout, že pro určení advokáta za úplatu *žalovanou* existuje zákonná opora, nejedná se tak o žádný rozšiřující výklad či o analogii. Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

Z tohoto důvodu je pak nepřipadným odkaz na nález Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 3283/18. Soud i žalovaná se svým postupem a výkladem plně drží rámce zákonného podkladu.

42. S výše uvedeným pak souvisí námitky poukazující na změnu formuláře pro osoby žádající o určení advokáta za úplatu. Soud vnímá danou námitku jednak tím způsobem, že podle žalobkyně zákon o advokacii po novelizaci (konkrétně jeho § 18c odst. 4) zmocňuje ministerstvo k vydání vyhlášky (stanovení obsahu formuláře) jen ve vztahu k žádosti o poskytnutí bezplatné právní služby. Tak tomu ovšem není.
43. Oporu pro vymezení vzoru formuláře žádosti představuje primárně § 18c odst. 2 zákona o advokacii, který stanoví, že žádost o určení advokáta k poskytnutí právní služby lze podat pouze na formuláři, jehož vzor stanoví ministerstvo vyhláškou. Nijak přitom nerozlišuje mezi určením advokáta bezplatně a za úplatu.
44. Tomu ostatně odpovídá i znění § 1 odst. 3 a 4 vyhlášky. Podle odstavce třetího platí, že *„žádost o poskytnutí právní služby bezplatně pro fyzickou osobu, jejíž příjmové a majetkové poměry to odůvodňují, a žádost o poskytnutí právní služby bezplatně pro právnickou osobu, jejíž příjmové a majetkové poměry to odůvodňují, podle § 18c odst. 4 věty první zákona o advokacii se podávají na formuláři, jehož náležitosti a vzor jsou uvedeny v přílohách č. 3 a 4 k této vyhlášce“*. Naopak dle odstavce čtvrtého *„žádost o poskytnutí právní služby za úplatu pro fyzickou osobu z jiných důvodů, než jsou příjmové a majetkové poměry této fyzické osoby, a žádost o poskytnutí právní služby za úplatu pro právnickou osobu z jiných důvodů, než jsou příjmové a majetkové poměry této právnické osoby, podle § 18c odst. 4 věty druhé a § 23 odst. 5 zákona o advokacii se podávají na formulářích, jejichž vzory jsou uvedeny v přílohách č. 5 a 6 k této vyhlášce“*. Vzory formulářů č. 5 a 6 se tedy týkají pouze žádostí o určení advokáta za úplatu, zákonné zmocnění pro ně pak představují § 18c odst. 2 ve spojení s § 18c odst. 4 větou druhou zákona o advokacii.
45. Soud s ohledem na § 18c odst. 4 zákona o advokacii nemůže souhlasit s žalobkyní, že toto ustanovení poskytuje zákonný základ pro stanovení obsahu žádosti bezplatné právní služby. Zmocnění v druhé větě tohoto ustanovení k vydání vyhlášky ke stanovení podrobností náležitostí žádosti a způsobu prokazování příjmových a majetkových poměrů žadatele v případě žádosti o poskytnutí právní služby bezplatně se skutečně týká toliko žádostí o bezplatné poskytování právních služeb. Tato část ustanovení § 18c odst. 4 zákona o advokacii však současně obsahuje rovněž zmocnění ke stanovení vyhláškou rozsahu těch údajů, které je žadatel povinen žalované obecně sdělit bez bližší specifikace typu žádosti; tedy nerozlišuje mezi žádostí o placenou či bezplatnou právní službu. V tomto ohledu má tedy příloha č. 5 vyhlášky oporu v § 18 odst. 2 ve spojení s § 18c odst. 2 a 3 a § 18c odst. 4 věta druhá zákona o advokacii. Pokud se v daném ustanovení nikde výslovně nevyskytuje kolokace „za úplatu“ nebo výslovně neuvádí možnost zrušit určení i pro úplatnou variantu, neznamená to, že se na žádost o určení advokáta za úplatu dané ustanovení nepoužije. K tomuto lze dojít systematickým výkladem zákona o advokacii.
46. Jde-li o vlastní obsah formuláře, je z výše uvedeného zřejmé, že nemůže obstát jednak tvrzení žalobkyně, že požadavek na doložení jmen dvou advokátů nekoresponduje s § 18c odst. 3 zákona o advokacii, a již vůbec nemůže obstát tvrzení, že formulář nestanovuje doložení jmen dvou oslovených advokátů. Jde-li obecně o povinnost doložit odmítnutí dvěma advokáty i určení advokáta za úplatu, soud odkazuje na výklad výše. Dále je třeba upozornit,

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

že uvedení jmen dvou oslovených advokátů je samostatnou kolonku formuláře, která je podle soudu zcela jasně vymezena jako „*jména dvou advokátů, kteří odmítli právní službu ve věci poskytnout*“. Nelze tak žalobkyni přisvědčit, že z formuláře žádosti o určení advokáta za úplatu není jasný požadavek na uvedení dvou jmen advokátů.

47. Žalobkyně dále kritizuje, že z důvodu nejasnosti tohoto požadavku ve formuláři (s čímž se však soud neztotožňuje viz výše) je třeba nahlédnout do zákona o advokacii. K tomu soud podotýká, že zcela nerozumí, kam žalobkyně tímto směřuje. Jednak z jejích hojně používaných citací právních předpisů je zřejmé, že jí nečiní problém nahlédnout do právních předpisů. To je ostatně také příhodné, chce-li žalobkyně uplatnit své právo, aby se seznámila s podmínkami jeho uplatnění. Za druhé to, že onen požadavek na doložení jmen dvou advokátů primárně vyplývá ze zákona o advokacii, je právě v souladu s žalobkyní hojně odkazovaným čl. 4 odst. 1 Listiny. V souladu s ním totiž vyhláška ani její příloha v podobě formuláře nemůže ukládat povinnosti bez zákonného zmocnění. Jinak řečeno, formulář je výsledkem zákonného zmocnění v § 18c odst. 2 zákona o advokacii a povinnost uvést jména dvou advokátů neukládá samotný formulář, ale toliko uvedený zákon v § 18c odst. 3, v jehož kontextu je třeba formulář vykládat a vyplňovat. S ohledem na nepochybnou možnost dle zákona o advokacii požádat o určení advokáta za úplatu a požadavku na uvedení jmen dvou oslovených advokátů (viz výše), nejde o požadavek v rozporu s čl. 4 odst. 1 Listiny, když tato povinnost promítnutá do formuláře ve spojení s § 1 odst. 4 vyhlášky je zcela v souladu se zákoným zmocněním. Nejde tak o rozšiřující či analogický výklad v rozporu s čl. 1 odst. 1 Ústavy a čl. 36 odst. 2 Listiny.
48. Soudu není zřejmé ani to, jaký vliv by na výše uvedené závěry o možnosti žádat o určení advokáta za úplatu mohla mít nová argumentace žalobkyně poukazující na skutečnost, že ve formuláři (jehož označení a odkaz na příslušné ustanovení jsou zcela jednoznačné) je k vyplnění kolonka, zda žadatel o určení advokáta za úplatu předtím žádal o ustanovení zástupce soudem. S ohledem na jeho označení („*Žádost o právní službu za úplatu*“), ale i při zohlednění jeho obsahu (a rovněž smyslu institutu určení advokáta za úplatu) je nepochybné, že formulář neobsahuje žádné položky s cílem zjišťovat majetkové poměry žadatele – nemůže se tak logicky týkat bezplatného určení advokáta (v porovnání s tím srov. formulář žádosti o bezplatnou právní službu v přílohách č. 3 a 4 s otázkami s cílem zjistit finanční situaci žadatele). Žalobkyni je možnost domáhat se určení advokáta za úplatu a to, co pro to musí splnit velmi dobře známé. Důvodem neurčení advokáta žalobkyni ostatně bylo primárně to, že nedoložila, že se neúspěšně pokusila oslovit dva advokáty, ne že špatně vyplnila kolonku týkající se ustanovení zástupce soudem.
49. Přesto soud připouští, že žalobkyní rozporovaný požadavek na informování o ustanovení zástupce soudem není ve formuláři zcela jasně vymezen. Skutečně totiž neumožňuje zaškrtnout variantu, že jde sice o určení advokáta pro řízení před soudem, ale žadatel nepožadoval ustanovení zástupce právě proto, že si chce (může) poskytnutí právních služeb hradit sám. Nastavení formuláře je v tomto ohledu do jisté míry zmatečné, resp. neúplné, rozhodně to ale podle soudu nijak paušálně nevylučuje z poskytnutí právní pomoci žadatele z jiných než příjmových a majetkových důvodů. Formulář nikoho nelimituje žádat o poskytnutí právní služby za úplatu a ani nijak nezavazuje k tomu požádat o ustanovení zástupce. Pokud žalobkyně trvá na tom, že chce sama poskytnuté právní služby hradit, dotčená kolonka jí v tom nijak neomezuje. Byť by se v kontextu čestného prohlášení v závěru formuláře mohla taková kolonka jevit jako nadbytečná. Smyslem této kolonky o

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

ustanovení zástupce soudem tak zřejmě zůstává toliko ujištění, zda žadatel již nemá v téže věci soudem ustanoveného zástupce. Tedy, zda i v tomto směru splňuje fakticky základní podmínku pro uplatnění institutu určení advokáta, a to, že mu právní služba v téže věci již není poskytována (srov. § 18c odst. 1 zákona o advokacii), nikoliv jaké jsou jeho majetkové poměry. To ostatně koresponduje i se závěrečným čestným prohlášením žadatele na konci formuláře.

50. Jde-li o žalobkyní namítanou protizákonnost, resp. protiústavnost § 1 odst. 4 vyhlášky a s tím spojeným návrhem, aby jej soud zrušil, nelze jí vyhovět už jen proto, že správní soud nemůže rušit právní předpisy. V případě podzákonného předpisu, jakým je i zmíněná vyhláška, u kterého by případně shledal rozpor se zákonem (tím spíše s ústavním pořádkem či mezinárodní smlouvou, která je součástí právního řádu), soud jeho ustanovení (příp. předpis jako celek) v konkrétní věci neaplikuje. K neaplikaci § 1 odst. 4 vyhlášky, jak již soud opakovaně uvedl, pak nebyl v tomto případě důvod. Dané ustanovení je zcela zřejmým promítnutím zákonné úpravy.
51. Soud tudíž uzavírá, že povinnost doložit odepření právní služby dvěma poptávanými advokáty nedoznala vlivem novely zákona o advokacii žádných změn a platí i v případě žádosti o určení advokáta za úplatu, a to i pro řízení před Ústavním soudem. Jde o logický a přiměřený požadavek, jak již soud uvedl výše. Žalobkyně pak nyní ani netvrdí, že by snad tuto podmínku splnila. Neurčení advokáta tudíž bylo ve všech posuzovaných případech oprávněné a napadená rozhodnutí už jen z tohoto důvodu ob stojí.
52. K žádostem žalobkyně o předložení věci Ústavnímu soudu ve smyslu čl. 95 odst. 2 Ústavy pak soud ve stejné rovině již po několikáté za prvé uvádí, že povinnost uvést v žádosti jména dvou advokátů, kteří odmítli žadateli právní službu poskytnout, nepovažuje za protiústavní. Jde naopak o logický a přiměřený požadavek. Soud se rovněž neztotožňuje s žalobkyní v tom, že by podmínky pro určení advokáta za úplatu nebyly jasně legislativně vymezeny. Stejně tak soud opakuje, že žalovaná má v zákoně o advokacii výslovně zakotvenou pravomoc rozhodovat o žádostech o určení advokáta za úplatu. Žalobkyně přitom neuvedla žádný relevantní argument, z něhož by bylo možné odvozovat protiústavnost znění zákona o advokacii od 1. 1. 2024 nebo jeho prováděcích právních předpisů. Soud tak dospěl k závěru, že nebyly splněny pro žalobkyní požadované předložení věci Ústavními soudy podle čl. 95 odst. 2 Ústavy.
53. Postupem žalované nemohlo dojít ani k porušení práv žalobkyně na přístup k soudu dle čl. 36 odst. 1, ani práva na právní pomoc dle čl. 37 odst. 2 Listiny. Soudu nadto není jasné, proč žalobkyně svými opakujícími se žádostmi neustále zatěžuje žalovanou, aniž se nejdříve (řádně a věrohodně) pokusila obstarat si právní pomoc za úplatu sama. S ohledem na to bude nyní rozhodující senát do budoucna na žaloby nahlížet i optikou toho, zda opakování stále téže argumentace, na níž již soudy tolikrát reagovaly, nenaplnuje pojem zjevného zneužití práva ve smyslu § 46 odst. 1 písm. e) s. ř. s. (srov. i usnesení zdejšího soudu z 21. 4. 2026, č. j. č. 6 A 27/2026 - 12).

IV.3 Včasnost žádostí

54. Jakkoli to již na výroku rozsudku nemohlo nic změnit (napadené rozhodnutí ob stojí i jen na základě jednoho z důvodů; rozsudek NSS z 10. 4. 2024, č. j. 7 As 195/2023 - 44), soud se dále alespoň stručně vyjádří i k druhému důvodu neurčení advokáta, tedy, že posuzované

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

žádosti nebyly včasné ve smyslu § 18 odst. 2 zákona o advokacii. Tato otázka se dotýká toliko rozhodnutí II a III.

55. Je třeba uvést, že zákon o advokacii neuvádí konkrétní lhůtu k podání žádosti o určení advokáta. Pouze klade požadavek na včasnost jejího podání. Judikatura správních soudů je relativně benevolentní v tom, jak posuzovat včasnost žádosti (srov. žalobkyní odkazovaný rozsudek NSS sp. zn. 9 As 122/2022). NSS se v uvedeném rozsudku zabýval situací, kdy žádost žalobkyně o určení advokáta byla doručena 7 dní před uplynutím lhůty pro podání ústavní stížnosti, přičemž uzavřel, že žalovaná nemůže svévolně určovat, kdy je žádost včasná, a kdy nikoliv, když pro takové posouzení nemá zákonnou oporu (srov. body 13 a 14 uvedeného rozsudku). V této věci se NSS neztotožnil s názorem městského soudu, který zdůrazňoval, že včasnost žádosti je třeba posuzovat s ohledem na časové možnosti případně určeného advokáta (aby měl dostatečný čas na přípravu, nastudování věci apod.). NSS zdůraznil, že nelze včasnost žádosti o určení advokáta posuzovat s přihlédnutím k tomu, že případně určený advokát musí mít dostatečný čas pro převzetí věci, seznámení se s ní, vyhodnocení stavu věci a případné vypracování podání.
 56. Rovněž navazující judikatura NSS (srov. rozsudky z 1. 6. 2023, č. j. 1 As 23/2023 - 21, či z 20. 11. 2025, č. j. 6 As 293/2023 - 38) se s uvedeným názorem zákazu arbitrárního posouzení včasnosti žádosti ze strany žalované ztotožnila. Na druhou stranu, NSS v bodě 15 rozsudku sp. zn. 6 As 293/2023 zdůraznil, že tímto výkladem nelze zcela „vyprázdnit“ význam § 18 odst. 2, který skutečně obsahuje požadavek na včasnost žádosti. Podle NSS *„nelze požadavek včasnosti interpretovat tím způsobem, že každá žádost o určení advokáta, která je podána před koncem lhůty pro učinění úkonu, k jehož provedení má být advokát určen, je včasná (a to i v případě, že by žádost byla podána v poslední den lhůty), přičemž požadavek včasnosti by nesplnily pouze ty žádosti, jež by byly podány po uplynutí lhůty pro daný úkon. V takovém případě by totiž bylo kritérium včasnosti zcela nadbytečné, neboť by opožděnost žádosti plynula z logiky věci“*.
 57. V bodě 16 téhož rozsudku NSS uvedl, že hlediskem včasnosti žádosti je, zda byla žádost podána s dostatečným předstihem, aby ještě bylo *„objektivně možné včas žadateli advokáta určit a včas poskytnout potřebnou službu“*. Jinak řečeno, pokud je žádost podána v době, kdy již objektivně není možné, aby byla právní služba poskytnuta včas, jde o opožděnou žádost. A to i přesto, že bude podána před uplynutím lhůty k učinění úkonu, ke kterému má být advokát určen. To, že žalovaná může prizmatem objektivní účelnosti hodnotit včasnost podané žádosti, ovšem neznamená automaticky, že včasnost žádosti může hodnotit na základě arbitrárních kritérií jako jsou odhadovaná doba pro doručení rozhodnutí, dostatečná doba pro přípravu advokáta a seznámení se s daným případem nebo odhadovaná vytíženost advokáta. Žalovaná tak může za opožděné označit pouze žádosti podané *v řádu nižších jednotek dnů* před koncem lhůty pro učinění úkonu, kdy již včasné určení advokáta a poskytnutí právní služby nebude objektivně možné. Jinak řečeno, hledisko včasnosti dle § 18 odst. 2 zákona o advokacii může žalovaná aplikovat, resp. pro nevčasnost odmítat žádosti, u kterých již objektivně nelze úkon včas provést. Včasnost však nemůže posuzovat z jiných nahodilých kritérií (srov. bod 16 rozsudku sp. zn. 6 As 293/2023).
 58. Z toho v prvé řadě vyplývá, že ani u tohoto důvodu nemůže obstát námitka, že pro absenci pravidel ohledně včasnosti jsou rozhodnutí II a III nicotná. Dle § 18 odst. 2 zákona o advokacii musí žalovaná hledisko včasnosti u žádostí posoudit; jde nepochybně o jednu z podmínek pro její úspěšné podání. Pokud jde o konkrétní kritéria, resp. přístup k hodnocení včasnosti, ta již postupně dovodila judikatura.
- Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

59. Má-li soud hodnotit včasnost žádostí v nynější věci, v případě rozhodnutí II žalobkyně v žádosti uvedla jako datum doručení posledního rozhodnutí soudu den 30. 6. 2025. Žádost žalobkyně byla žalované doručena 21. 8. 2025, tedy devět dnů před uplynutím lhůty k podání ústavní stížnosti. V případě rozhodnutí III žalobkyně uvedla datum doručení posledního rozhodnutí soudu rovněž den 30. 6. 2025, stejně tak i žádost byla žalované doručena 21. 8. 2025, tj. shodně devět dnů před uplynutím lhůty k podání ústavní stížnosti.
60. Podle soudu byly dotčené žádosti ještě včasné. Soud totiž nemohl přehlédnout výše uvedený judikaturní vývoj, který v zásadě omezuje možnosti žalované označit žádost za nikoliv včasnou. Takovou možnost má žalovaná toliko v případech, kdy jde skutečně *a priori* o žádost podanou v době, kdy zbývá jen několik málo dnů do uplynutí lhůty pro učinění předmětného úkonu. Soud musel zohlednit i případy dříve řešené správními soudy (srov. i rozsudek z NSS z 30. 1. 2025, č. j. 3 As 94/2023 - 33, dříve cit. rozsudek městského soudu sp. zn. 18 A 82/2025, či rozsudek téhož soudu z 17. 12. 2025, č. j. 6 A 103/2025 - 59), které se v zásadě shodují v tom směru, že žádost podaná do pěti dnů před uplynutím lhůty pro daný procesní úkon již objektivně není včasná, resp. dostatečná pro poskytnutí požadovaného úkonu. Jak již soud uvedl, NSS v rozsudku sp. zn. 6 As 293/2023 konstatoval, že posuzovaná objektivní nemožnost určit včas žadateli advokáta (tj. půjde o nikoliv včasnou žádost) je na místě v případech, kdy bude žádost podána v řádu *nižších jednotek dnů* před koncem lhůty pro učinění úkonu. Devět dnů pak již podle soudu nelze považovat za číslo v řádu nižších jednotek dnů (srov. i rozsudek městského soudu z 10. 11. 2025, č. j. 17 A 62/2025 - 38, který považoval za včasnou žádost doručenou žalované šest dnů před koncem lhůty).
61. Je třeba dát za pravdu žalobkyni, že žalovaná u hodnocení včasnosti žádosti i přes zmíněnou judikaturu (zejména rozsudky NSS sp. zn. 9 As 122/2022, 1 As 23/2023 či 6 As 293/2023) zřejmě svůj přístup doposud nezměnila. Stále totiž včasnost posuzuje dle nepřipustných arbitrárních hledisek jako je čas advokáta na přípravu, nastudování věci apod., jak vyplývá z odůvodnění rozhodnutí II a III. Do konce lhůty pro podání ústavní stížnosti zbývalo 9 dnů, nikoliv např. jen jeden den, jako tomu bylo v rozsudku městského soudu z 9. 12. 2025, č. j. 10 A 54/2025 - 50, bod 57. Je také pravdou, že v nynější věci žalovaná rovněž nijak nezdůvodnila, proč žádost týkající se rozhodnutí I, u kterého žalobkyně měla uvést, že jí byl rozsudek doručen 1. 7. 2025 (tj. toliko o jeden den později než u rozsudků u rozhodnutí II a III; soud poznamenává, že tato žádost se ve spise nenachází, soud však datum ověřil z webových stránek NSS), a kterou žalobkyně podala ve stejný den jako v případě rozhodnutí II a III, žalovaná vyhodnotila jako včasnou (pro učinění úkonu zbývalo 10 dnů).
62. Důvod pro neurčení advokáta z důvodu, že žalobkyně nepodala žádost včas, tak u rozhodnutí II a III neobstojí. Pokud ovšem žalobkyně neprokázala odmítnutí jejího zastoupení ve věci dvěma advokáty, i nesprávné posouzení včasnosti dvou posuzovaných žádostí na výrok rozhodnutí II a III nemá žádný vliv. Proto ani nedůvodnost celé žaloby tímto nemohla být dotčena.

V. Závěr a náklady řízení

63. Na základě shora uvedených skutečností soud neshledal žalobu důvodnou. Proto ji v souladu s § 78 odst. 7 s. ř. s. výrokem I zamítl.
64. Výroky o náhradě nákladů II a III jsou odůvodněny § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně neměla ve věci úspěch, proto jí právo na náhradu nákladů řízení nenáleží. Žalované pak žádné náklady

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

nad rámec její běžné administrativní činnosti nevznikly, a proto jí soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u NSS, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno, který o ní též rozhoduje.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá NSS. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet NSS lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 27. dubna 2026

Mgr. Martin Lachmann v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.